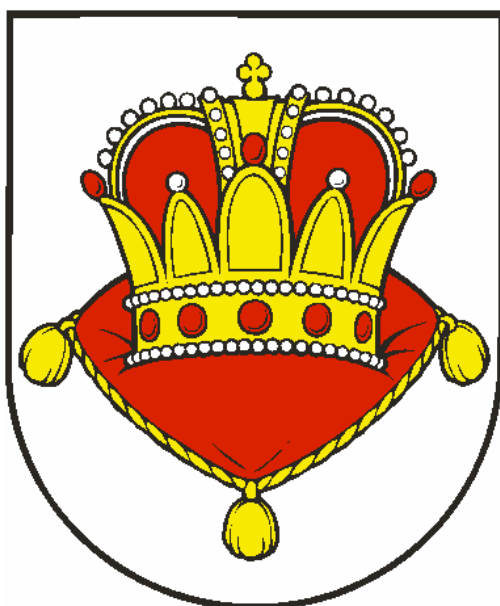

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Benice (2007-2013)

Na príprave Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Benice sa podieľal tím pracovníkov spoločnosti Premier Consulting spol. s r.o.:

- Ing. Miroslav Švec – hlavný projektový manažér
- Radovan Prezmetsky, AAS – projektový manažér
- Ing. Peter Karsay – projektový manažér

Premier Consulting, spol. s r.o.
Hlavná kancelária: Hadovská cesta 870 • 945 01 Komárno • Slovak Republic
tel. +421 35 7713585 • fax: +421 35 7714250 • e-mail: info@premier-consulting.sk
www.eurofondy.sk

Vízia rozvoja obce Benice	4
1. Úvod	4
2. Ekonomické a sociálne východiská	6
2.1. Socio-ekonomická analýza	6
2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje	6
2.1.2. Ekonomická charakteristika.....	10
2.1.3. Občianska vybavenosť.....	13
2.1.4. Vzdelávanie a kultúra.....	15
2.1.5. Životné prostredie	16
2.2. Analýza realizovaných opatrení	17
2.3. SWOT analýza.....	18
2.4. Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja	20
3. Rozvojová stratégia.....	22
3.1. Ciele a priority.....	22
3.2. Opatrenia a aktivity	23
3.3. Opis rozvojovej stratégie.....	25
4. Finančný plán.....	27
4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie.....	31
4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia	31
5. Zabezpečenie realizácie.....	32
5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	32
5.2. Monitorovanie a hodnotenie.....	33
5.3. Harmonogram realizácie.....	34
6. Záver.....	35

Vízia rozvoja obce Benice

Víziou je moderná obec využívajúca svoju geografickú polohu a prírodné krásy v regióne Turiec pre rozvoj podnikania, zabezpečujúca rozvoj cestovného ruchu a hospodársky rast za podmienok trvalodržateľného rozvoja, obec s kvalitnou infraštruktúrou ponúkajúcou komunikačné, informačné a verejné služby na vysokej úrovni, zhodnocujúca kooperáciu verejného, neziskového i podnikateľského sektoru a občanov obce.

1. Úvod

Posledná dekáda 20. storočia až po súčasnosť je poznačená kumuláciou procesov, ktoré výrazne predznamovali dynamiku a charakter premien spoločensko-politických, hospodárskych, sociálnych, sociálno-kultúrnych s celou škálou pozitívnych, ale aj problémových dopadov na spoločnosť i jednotlivé spoločenstvá na Slovensku. Významné sú nadnárodné súvislosti prebiehajúcich procesov, keďže sa netýkajú len jednej krajiny, ale sú súčasťou priestorovo širších premien, ktoré majú významné, prinajmenšom európske súvislosti. Premieta sa to, resp. odráža v európskych integračných procesoch, v hľadaní podôb štátnych i spoločných európskych postupov, pri riešení problémov, pri usmerňovaní vývojových procesov, pri hľadaní spoločných či koordinovaných politík.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je základným dokumentom, ktorým sa obec pri výkone svojej činnosti zabezpečuje rozvoj svojho územia a o potreby obyvateľov.

Je to strednodobý programový dokument, ktorý bol spracovaný na základe zákona č. 503/2001 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja. Pri spracovaní boli rešpektované zásady regionálnej politiky vlády Slovenskej republiky a princípy regionálnej politiky Európskej únie zakotvené najmä v nariadení Rady (ES) č. 1266/1999 (nariadenie o štrukturálnych fondoch).

Program je komplexným dokumentom, integrujúcim otázky rozvoja fyzických štruktúr so sociálnymi, ekonomickými a ďalšími aspektmi. Preto bude mať voči ostatným plánovacím dokumentom spracovaným na miestnej úrovni zastrešujúcu funkciu.

Na rozdiel od územného plánu, ktorý rieši najmä otázky fyzického rozvoja územia (lokalizáciu zástavby a priestorové regulatívy pre stavebný rozvoj, funkčné využitie rozvojových plôch), program rozvoja sa podrobnejšie zaoberá otázkami ekonomického a sociálneho rozvoja, čím vo vzťahu k územnému plánu plní komplementárnu funkciu.

Aj napriek komplexnosti programu rozvoja nie je cieľom vyčerpávajúco obsiahnuť všetky problémy a nájsť na ne riešenie.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Benice je v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnom rozvojovom pláne a s metodikou na vypracovanie príslušného PHSR pre obce.

Postup spracovania PHSR

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je účelovo spracovaný, najmä z hľadiska cieľov a priorít rozvoja SR a možností využívania fondov EÚ.

Postup spracovania PHSR je v súlade s Metodickou príručkou uverejnenou Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja, sekciou regionálnej politiky. Samotnú chronológiu prípravy a vypracovania možno popísať nasledovne:

- 1) Vypracovanie **socio-ekonomickej analýzy obce**, v ktorej boli identifikované tendencie súčasného socio-ekonomického vývoja obce. Analýza bola zameraná na oblasti: rozvojový potenciál, ľudské zdroje, ekonomika, občianska vybavenosť, vzdelávanie a kultúra a životné prostredie.
- 2) Vypracovanie **analýzy realizovaných opatrení**, v rámci ktorej sa zhodnotili doterajšie skúsenosti predstaviteľov obce s implementáciou programov a podporou regionálneho rozvoja.
- 3) Vyhotovenie **SWOT analýzy**.
- 4) **Určenie kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja**, vychádza z identifikácie hlavných problémov, ktoré PHSR rieši a určenia potenciálu pre toto riešenie.
- 5) **Definovanie samotnej stratégie**. Tento bod priamo nadväzuje na SWOT analýzu s cieľom odstrániť, alebo zmierniť identifikované disparity pomocou využitia potenciálu reprezentovaného určenými faktormi rozvoja.
- 6) Vymedzenie opatrení a aktivít. Vychádza zo strategickej vízie obce, výsledkov analýz a stratégie PHSR. V rámci aktivít ide o činnosti, ktoré budú v rámci vymedzených opatrení podporené. Opatrenia predstavujú súhrn aktivít pomáhajúcich realizovať priority.
- 7) Definovanie merateľných ukazovateľov a **opis rozvojovej stratégie**.
- 8) Zostavenie finančného plánu. Východiskom boli disponibilné finančné zdroje obce a vymedzené opatrenia a aktivity.
- 9) **Definícia priorít a opatrení**.
- 10) Kompletizácia PHSR.
- 11) Schvaľovanie a publikovanie PHSR

V rámci samotnej prípravy PHSR prebiehalo zhromažďovanie aktuálnych informácií a dokumentov, spracovanie, porovnávanie a hodnotenie informácií, organizačné zabezpečenie a spracovanie získaných podkladov obce.

Dôvodom pre vypracovanie programu rozvoja bola potreba komplexného strategického rozvojového dokumentu, ktorý by pokrýval aj aspekty sociálneho, ekonomického, kultúrneho a inštitucionálneho rozvoja, ktoré v územnom pláne nie sú riešené Preto sa pre obdobie nasledujúcich 7 rokov, t.j. s platnosťou do roku 2013 vypracúva nový komplexný plánovací dokument spĺňajúci aktuálne kritériá strategického plánu pre úroveň miestnej samosprávy, ktorým je Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce.

2. Ekonomické a sociálne východiská

Finančná stabilita ekonomiky je výsledkom vzájomného pôsobenia situácie v reálnej ekonomike, vo finančnom sektore, na finančných trhoch a v platobnom systéme. Úloha domácej reálnej ekonomiky je pritom kľúčová. Určuje ju stabilita v jednotlivých sektoroch reálnej ekonomiky Slovenska – vo verejnom sektore, v sektore nefinančných spoločností, v sektore domácností a v sektore zahraničného obchodu. Základná otázka vo vzťahu k finančnej stabilite je, či tieto sektory boli v rovnováhe a či výsledky ich hospodárenia vytvárali predpoklady na tvorbu potrebných rezerv a krytie ich finančných rizík, alebo naopak, či v ich finančnom hospodárení vznikali napätia, problémy s plnením záväzkov a riziká porúch. Tieto otázky vznikajú nielen vo vzťahu k súčasnej situácii, ale aj z hľadiska budúceho pravdepodobného vývoja vo vzťahu k udržateľnosti súčasného nastavenia parametrov ich hospodárenia. Ak sa z týchto hľadísk pozrieme na vývoj ekonomiky SR, môžeme konštatovať, že bol veľmi priaznivý z hľadiska vytvárania predpokladov na celkovú ekonomickú a finančnú stabilitu. V ekonomike začala pôsobiť daňová reforma, ktorá znížila daňové zaťaženie podnikov a zlepšila vnímanie podnikateľského prostredia na Slovensku zahraničnými investormi. Ďalšie reformy, dôchodková reforma a reforma zdravotníctva, by mali prispieť k dlhodobej udržateľnosti verejných financií. Pokračovala konsolidácia verejných financií. Prijaté reformy a opatrenia prispeli k zvýšeniu záujmu zahraničných investorov o investovanie na Slovensku. Rast ekonomiky sa zrýchlil, ale napriek tomu neboli v ekonomike prítomné známky prehrievania. Deficit na bežnom účte síce vzrástol, ale bol z veľkej časti financovaný priamymi zahraničnými investíciami. Tie vytvárali predpoklad na ďalší rast exportnej schopnosti a upevnenie vonkajšej ekonomickej stability.

2.1. Socio-ekonomická analýza

Stav sociálno-ekonomickej úrovne regiónov Slovenska v značnej miere determinuje model uplatňovanej regionálnej politiky. Ekonomickou regionalizáciou možno vymedziť územné celky, ktoré majú zhodné ekonomické parametre a vytvárajú relatívne homogénny funkčný celok v ktorom pôsobia podnikateľské aktivity približne za rovnakých podmienok. Takýmito územnými celkami môžu byť trhové zóny koncentrácie ekonomických aktivít, alebo lokálne pracovné trhy, ktoré sa formujú na základe koncentrácie pracovných príležitostí vo sfére výroby, vo výrobných i verejných službách. Na území Slovenska v dôsledku predchádzajúceho vývoja lokálne pracovné trhy tvoria spádové územia miest, ktoré v strediskovej sústave osídlenia plnili funkciu stredísk obvodného významu.

Sociálna oblasť je významne previazaná s ekonomickou oblasťou, parametre ktorej určujú v značnej miere i situáciu, stav v sociálnej oblasti regiónu. Sociálna situácia zachytáva predovšetkým stav v oblastiach sociálnej či hmotnej odkázanosti a nezamestnanosti.

2.1.1. Rozvojový potenciál a ľudské zdroje

Obec Benice sa s počtom obyvateľov 292 radí medzi najmenšie obce na Slovensku. Obec preto musí počítať pri plánovaní s určitými obmedzeniami (najmä rozpočtovými). Obec musí v súlade s vývojom celého regiónu Turiec, ktorý má rozlohou 1 129 km² a rozprestiera sa v kotlinách riek Váh a Turiec, obkolesený je horstvami Veľkej a Malej Fatry, Kremnických vrchov a pohoria Žiar, posilňovať svoje silné stránky a naopak upustiť od aktivít, ktoré sú ekonomicky výhodné len vo väčších a veľkých sídlach.

Územnosprávne je celý región, do ktorého obec spadá obec Benice, rozdelený na dva okresy – Martin (43 obcí /97 835 obyvateľov) a Turčianske Teplice (26 obcí/16 905 obyvateľov).

Poloha je ďalším kľúčovým faktorom rozvoja obce a to z pohľadu všetkých regionálnych úrovní, ktoré sú determinantmi okolitého prostredia obce. Obec takéto okolité podmienky nedokáže ovplyvniť a musí ich chápať ako dané. Rozvoj v rámci Slovenska, kraja či okresu nie je zo strany obce plne ovplyvniteľný.

Poloha obce má mimoriadny vplyv na ekonomiku ako aj na lokalizáciu podnikov sídlacích v obci alebo jej bezprostrednej blízkosti.

Obec Benice sa nachádza v bezprostrednej blízkosti dôležitého dopravného ťahu v smere do Martina. Tým sa obec vlastne stáva súčasťou rozvojovej osi. Rozvojové osi sú súčasťou tvorby vyváženej hierarchizovanej sídelnej štruktúry.

Obec Benice sa nachádza v blízkosti mestských sídiel: Martin (8 km), Ružomberok (31 km), Prievidza (25 km) a Považská Bystrica (44 km). Rozsah prekrývania sfér vplyvu miest na obec je veľmi vysoký. Všeobecne takmer 40% obcí na Slovensku patrí do sféry vplyvu dvoch alebo viacerých miest. Vytvára sa tak okrajové pásmo, v ktorom sú sledovateľné väzby na jadrá ťažiská osídlenia predovšetkým v intenzite dochádzky za prácou a ich vzťah je sprostredkovaný cez menšie mestá tvoriace polycentrický systém ťažiska osídlenia. Územné vymedzenie týchto pásiem však nie je stabilné a statické. Ide o isté v čase premenlivé a pulzujúce územia. Závisí to na rozvoji aktivít v jednotlivých pásmach a na rozvoji "sily" vlastného jadra (jadier) ťažiska osídlenia. Relatívna blízkosť miest utvára podmienky pre rast a rozvoj okolitých obcí a uspokojovanie potrieb a sociálnych istôt obyvateľov. Poloha obce zabezpečuje jej obyvateľom kvalitnú školskú, technickú a dopravnú infraštruktúru. Dobrá infraštruktúra zabezpečuje aj podmienky pre migráciu obyvateľov do obce, ktorý sú spravidla zamestnaný v mestských sídlach avšak uprednostňujú kvalitu vidieckeho prostredia a ním poskytovaných možností vyžitia. Poloha a blízkosť centier má vplyv aj na mieru nezamestnanosti v obci, nakoľko jej obyvatelia dočasne migrujú za prácou práve do týchto okolitých miest. Dočasnú migráciu je možné sčasti identifikovať aj v dôsledku dopytu po školských, lekárskech a kultúrnych službách.

Obec Benice má dobrú geografickú polohu s existujúcim napojením na dopravné ťahy regionálneho významu. Poloha umožňuje obci participovať na rozvoji rozvojovej osi Martin – Prievidza.

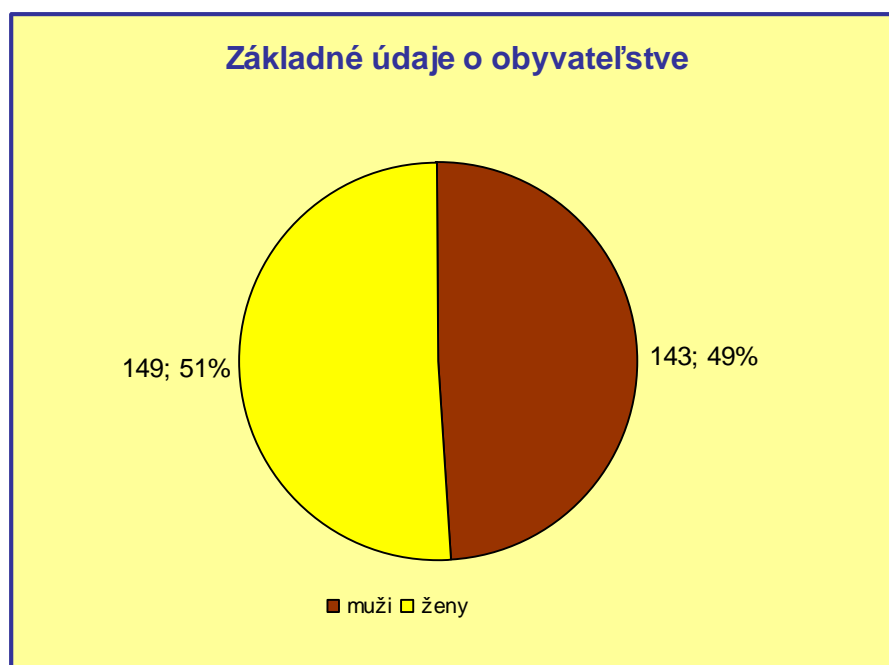
V bezprostrednej blízkosti obce vedie cesta I/65 smerom na Martin. Z hľadiska administratívneho členenia patrí obec Benice do Žilinského kraja a okresu Martin (okresy v súčasnosti neplnia administratívnu funkciu, sú však štatistickou jednotkou úrovne NUTS IV). V rámci okresu zaujíma dôležitú polohu nakoľko sa nachádza v tesnej blízkosti mesta Martin a leží priamo na rozvojovej osi regiónu. Na základe počtu obyvateľov (292 v r. 2001) možno obec zaradiť do kategórie malých vidieckych obcí. V okolitej sídelnej štruktúre dominujú menšie až stredne veľké vidiecke obce.

Migrácia je do značnej miery ovplyvňovaná predovšetkým možnosťou získania bývania a zamestnania. Z toho dôvodu môže byť migrácia ovplyvňovaná realizáciou programov ekonomického rozvoja a súčasne vytváraním vhodných podmienok pre bývanie v obci.

Početnosť obyvateľstva v priestore je dôležitým faktorom rozvoja, lebo vytvára silnejšie trhové pole pre firmy ako aj ponuku práce. Rozmiestňovanie obyvateľstva a rozmiestňovanie ekonomických aktivít, sú navzájom prepojené a podmieňujúce sa procesy. Firmy priťahujú pracovné sily a ich odvetvová štruktúra ovplyvňuje kvalitu t.j. vzdelanostnú úroveň a vekovú štruktúru.

tab.: Základné údaje o obyvateľstve										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo			Podiel žien z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)	Prítomné obyvateľstvo		Ekonomicky aktívne osoby			Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúceho obyvateľstva (v %)
	spolu	muži	ženy		spolu	na 1000 trvale bývajúcich	spolu	muži	ženy	
Benice	292	143	149	51,0	282	966	142	79	63	48,6

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

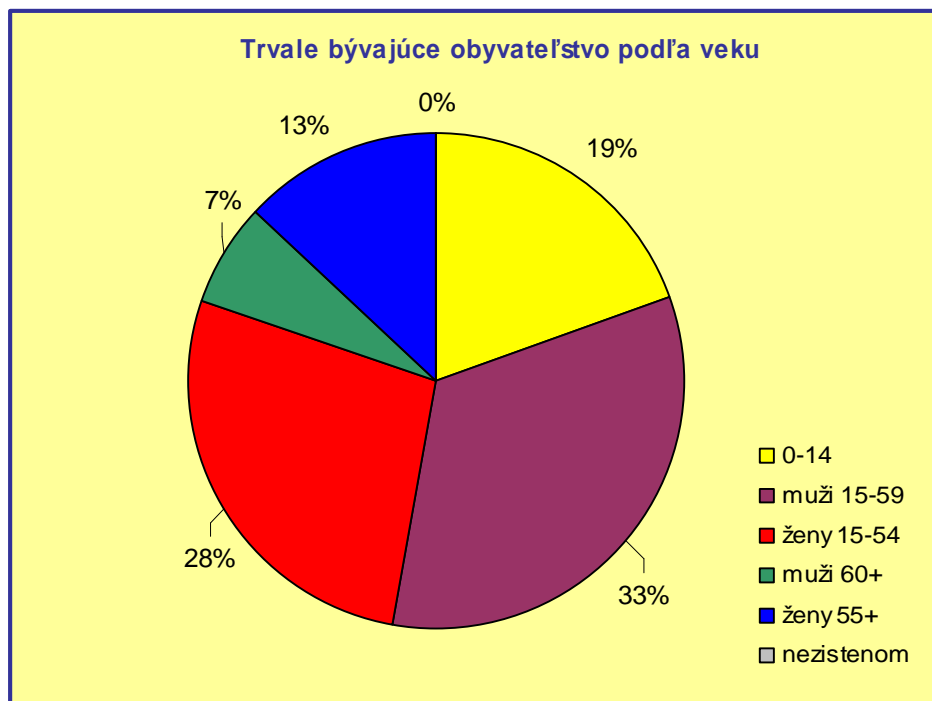
V súčasnosti sa prejavuje trend starnutia obyvateľstva a pokles populácie, aj keď demografická štruktúra obyvateľstva je zatiaľ priaznivá. Trend vývoja počtu obyvateľstva je pri porovnaní údajov z roku 1991 a roku 2001 mierne rastúci.

Z analýzy vyplýva, že v súčasnosti je možné uvažovať s kontinuálnym rastom počtu obyvateľov len pri migrácii smerom do obce. V prípade naplnenia potenciálu prisťahovania nových obyvateľov, hlavne mladých rodín, by v budúcnosti bola zabezpečená stabilná základňa pre dlhodobý rast počtu obyvateľov prirodzenou cestou.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa veku										
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo							Podiel z trvale bývajúceho obyvateľstva		
	spolu	vo veku						vo veku (v %)		
		0-14	muži 15-59	ženy 15-54	muži 60+	ženy 55+	nezistenom	predproduktívnom	produktívnom	poproduktívnom
Benice	292	56	97	80	19	38	2	19,2	60,6	19,5

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

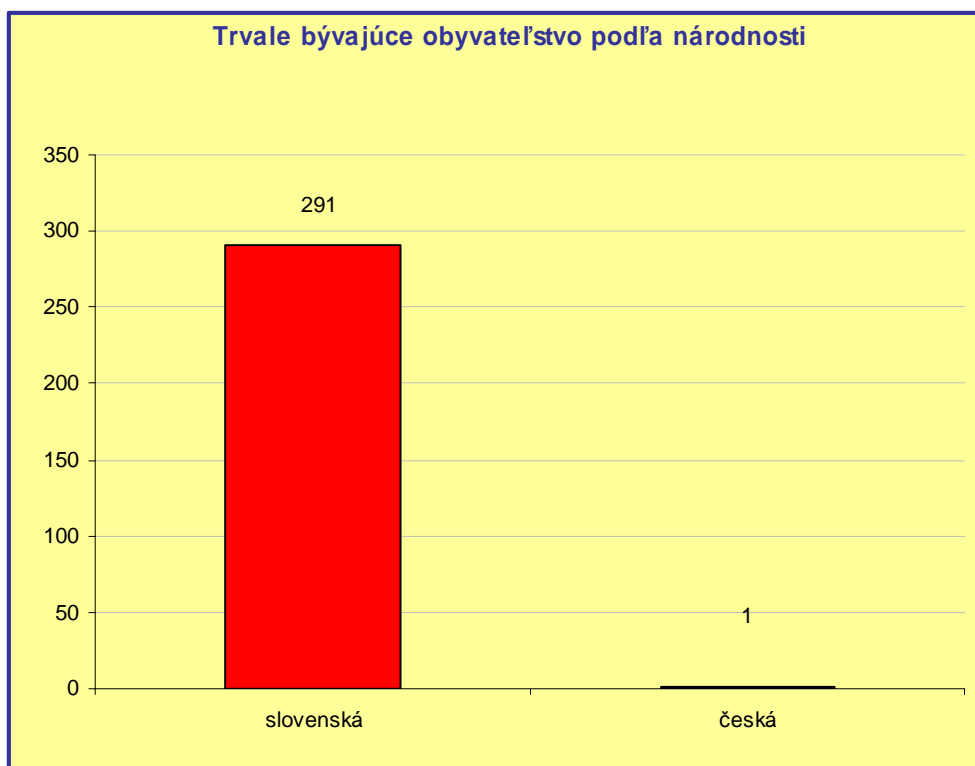
Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zmeny vo vekovom zložení obyvateľstva sa odrážajú aj v ekonomickom zaťažení (ktorý vyjadruje akou mierou je v populácii zaťažená produktívna zložka obyvateľstva neproduktívnou zložkou). Tento vývoj má v posledných rokoch prevažne klesajúcu tendenciu. Oplyvňovaný je klesajúcim zastúpením detí a zvyšujúcim sa zastúpením poproduktívnej zložky obyvateľstva. Avšak je potrebné zdôrazniť, že ide o globálny jav vzhľadom na očakávané urýchlenie demografického starnutia na konci prvej dekády 21. storočia.

Z hľadiska národnostného zloženia môžeme konštatovať, že obyvateľstvo je až na jedného obyvateľa českej, čisto slovenskej národnosti.

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti			
Obec	Trvale bývajúce obyvateľstvo spolu	v tom národnosť	
		slovenská	česká
Benice	292	291	1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

tab.: Trvale bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania a podľa okresov a obcí

Počet trvale bývajúceho obyvateľstva podľa náboženského vyznania / cirkvi					
Trvale obývajúce obyvateľstvo spolu	v tom náboženské vyznanie / cirkev				
	Rímsko-katolícka cirkev	Evanjelická cirkev augs. vyznania	iné	nezistené vyznanie/cirkev	bez vyznania
292	217	38	5	4	28

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Z hľadiska náboženského vyznania je štruktúra obyvateľstva zmiešaná. Až 75% všetkých obyvateľov sa hlási k rímskokatolíckej cirkvi, 13% obyvateľov sa hlási k evanjelickej cirkvi.

2.1.2. Ekonomická charakteristika

Žilinský kraj sa nachádza v severozápadnej časti Slovenskej republiky. Hraničí s Poľskou a Českou republikou, v rámci regiónov SR hraničí s Trenčianskym krajom, Banskobystrickým krajom a Prešovským krajom. Pre Žilinský kraj je charakteristická rôznorodosť krajinej štruktúry, od údolných nív vodných tokov (Váh, Kysuca, Turiec, Orava), ktoré sú silne antropogénne zaťažené, cez poľnohospodársku a lesnú krajinu až po neosídlenú vysokohorskú krajinu hrebeňových pásiem pohorí Vysokých a Nízkych Tatier, Chočských vrchov, Veľkej a Malej Fatry, Javorníkov a Strážovských vrchov.

Územná ochrana prírody má v regióne výrazné zastúpenie. Veľkoplošné chránené územia zaberajú 51,2% rozlohy Žilinského kraja a 30,6 % rozlohy všetkých veľkoplošných

chránených území Slovenska. Ekonomika kraja je zastúpená všetkými odvetvami, pričom rozhodujúci je priemysel a stavebníctvo. Priemyselný charakter kraja ovplyvňuje blízkosť priemyselných zón susednej Českej a Poľskej republiky a taktiež nedostatok úrodnej pôdy. Ťažiskovými odvetvami priemyslu sú automobilový priemysel, spracovanie kovov, chemická výroba, textilná výroba, energetika, celulózo-papierenská výroba. V kraji má ďalej zastúpenie aj strojársky priemysel a elektrotechnický priemysel. V porovnaní s ostatnými kraji SR má v Žilinskom regióne silnú pozíciu stavebníctvo, ktoré sa podieľa na ročnom obrate kraja 13 %. Región má veľkú šancu prosperovať aj z vysokej lesnatosti. Poľnohospodárstvo v Žilinskom kraji nie je dominantné, v štruktúre pôdy dominujú lúky a pasienky nad ornou pôdou. Prevláda živočíšna výroba, v rastlinnej sa pestujú obilniny, krmoviny a najmä zemiaky.

Žilinský kraj nie je bohatý na zásoby a ťažbu nerastných surovín. Nerastná surovinová základňa je prevažne zastúpená horninami typu dolomitov, vápencov, štrkopieskov, stavebného kameňa a tehliarskej hliny. Tieto stavebné materiály sa nachádzajú na území celého kraja. Ťažené suroviny majú regionálny, zväčša lokálny význam. Rozloha a významný produkčný potenciál lesov zabezpečuje dostatok drevnej hmoty pre jej priemyselné spracovanie.

Žilinský kraj je dôležitou medzinárodnou križovatkou, prepájajúcou dopravné siete troch krajín – Slovenska, Českej republiky a Poľska. Jeho vzdušné spojenie zabezpečuje regionálne letisko v Žiline, ktoré je určené najmä pre nepravidelnú medzištátnu prepravu. Ekonomika kraja je zastúpená všetkými odvetvami, pričom rozhodujúci je priemysel a stavebníctvo.

Priemyselný charakter kraja ovplyvňuje blízkosť priemyselných zón susednej Českej a Poľskej republiky a taktiež nedostatok úrodnej pôdy. Ťažiskovými odvetvami priemyslu sú automobilový priemysel (Kia Teplička nad Váhom, Volkswagen Martin), spracovanie kovov (OFZ Istebné), chemická výroba (Považské chemické závody Žilina, Aventis Hoechst-Biotika Martin), textilná výroba (Maytex Liptovský Mikuláš), energetika (SSE), celulózo-papierenská výroba (SCP Ružomberok, Tento Žilina). V kraji má ďalej zastúpenie aj strojársky priemysel (Kinex Bytča, Ina Kysucké Nové Mesto, KLF - ZVL Kysucké Nové Mesto, ŽOS Vrútky), elektrotechnický priemysel (Alcatel Liptovský Mikuláš, Tesla Liptovský Hrádok). V okrese Liptovský Mikuláš je jedna z najlepšie prosperujúcich mliekarní, do ktorej vstúpil zahraničný kapitál - Liptovská mliekareň. V porovnaní s ostatnými kraji SR má v Žilinskom regióne silnú pozíciu stavebníctvo (Váhostav Žilina), ktoré sa podieľa na ročnom obrate kraja 13 %. Región má veľkú šancu prosperovať aj z vysokej lesnatosti. Poľnohospodárstvo v Žilinskom kraji nie je dominantné, v štruktúre pôdy dominujú lúky a pasienky nad ornou pôdou. Prevláda živočíšna výroba, v rastlinnej sa pestujú obilniny, krmoviny a najmä zemiaky.

Najväčšie podniky v Žilinskom kraji		
	Spoločnosť	Tržby 2005 (v tis. Sk)
1.	Stredoslovenská energetika, a.s., Žilina	18 594 319
2.	Mondi Business Paper SCP, a.s., Ružomberok	11 524 757
3.	INA Kysuce, a.s., Kysucké Nové Mesto	5 922 898
4.	Ferona Slovakia, a.s., Žilina	3 791 038
5.	Tento, a.s., Žilina	3 399 333
6.	Váhostav – SK, a.s., Žilina	3 134 895
7.	OFZ, a.s., Istebné	3 074 460
8.	Trim Leader, a.s., Košťany nad Turcom	2 697 405
9.	Ecco Slovakia, a.s., Martin	2 244 329
10.	Panasonic Electronic Devices Slovakia, s.r.o., Trstená	2 188 101
11.	Euro Media SK, a.s., Žilina	1 967 195
12.	Neografia, a.s., Martin	1 910 026
13.	Skybau, s.r.o., Žilina	1 779 992
14.	LG.Philips Displays Slovakia, s.r.o., Námestovo	1 768 997
15.	Proxar Slovakia Int. Spedition, a.s., Ružomberok	1 497 025
16.	COOP Jednota Liptovský Mikuláš, s.d., Lipt. Mikuláš	1 470 571
17.	Zdroj Verex, a.s., Liptovský Mikuláš	1 353 363
18.	Severoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Žilina	1 342 328
19.	COOP Jednota Čadca, s.d., Čadca	1 294 437
20.	COOP Jednota Žilina, s.d., Žilina	1 229 962
21.	Kinex, a.s., Bytča	1 207 700
22.	Hyza, a.s., Žilina	1 146 084
23.	Mondi Packaging Ružomberok, a.s., Ružomberok	1 063 809
24.	Kofoľa, a.s., Rajecká Lesná	1 056 762
25.	Liptovská mliekareň, a.s., Liptovský Mikuláš	1 035 784

Z uvedeného vyplýva, že najväčší zamestnávateľia sú sústredení v Žiline, Ružomberku, a Kysuckom Novom Meste. Z hľadiska rozvoja ekonomických aktivít je najvýznamnejším pólom rozvoja pre obec Benice mesto Martin.

Strategickými zamestnávateľmi v regióne sú: Ecco Slovakia, a.s. Martin a Neografia, a.s. Martin.

V rámci obce patria medzi najväčších zamestnávateľov:

Zamestnávateľ	Sídlo	Počet zamestnancov	Druh výroby
Penzión	Benice	<i>doplniť</i>	Cestovný ruch
Drevená dedina	Benice	<i>doplniť</i>	Služby
Základná škola	Benice	<i>doplniť</i>	školsťvo

Cestovný ruch v regióne

Cestovný ruch v okolí obce Benice sa radí k najperspektívnejším a najdynamickejšie sa rozvíjajúcim ľudským a ekonomickým aktivitám. Prírodné danosti, kultúrne historické pamiatky, ľudová architektúra a tradície, športovo – rekreačné a kúpeľno–liečebné možnosti poskytujú vhodné podmienky pre dlhodobý a krátkodobý pobyt návštevníkov počas celého roku tvoria potenciál pre jeho rozvoj. Z pohľadu budúceho rozvoja cestovného ruchu v obci, ale aj celého regiónu Turiec bude dôležitým faktorom skutočnosť že ide o oblasť bohatú na kultúrne pamiatky. Evidovaných je spolu 231 nehnuteľných kultúrnych pamiatok. Medzi najstaršie turčianske sakrálne stavby patril kostol v Sebeslavciach, neskôr ranogotický kostol v Martine, Socovciach, Sučanoch, Turčianskom Michale, H. Jasene, Abramovej a Turanoch. Z národných kultúrnych pamiatok treba spomenúť, že v Turci sa nachádzajú dve z troch prvých slovenských gymnázií a to Katolícke gymnázium v Kláštore pod Znievom , nižšie Evanjelické gymnázium v Martine. Okrem toho národnou pamiatkou sú prvá budova Matice slovenskej, národný cintorín, budova Slovenského národného múzea a iné.

V regióne sa nachádzajú 3 zrúcaniny hradov (Kláštor pod Znievom, Blatnica, Sklabiňa), 18 kaštieľov (Necpaly, Slovenské Pravno, Trebostovo, Blatnica, Košťany nad Turcom, Mošovce, Príbovce, Turčianska Štiavnička, Turčiansky Peter, Záturčie, Diviaky a jeden aj v Beniciach), 5 múzeí (vrátane Slovenského národného múzea), Múzeum slovenskej dediny sústreďuje objekty ľudového staviteľstva zo štyroch regiónov severozápadného Slovenska (Orava, Kysuce- Podjavorníky, Liptov, Turiec) 7 pamätných izieb, 3 galérie. Osobitné významné postavenie v kultúre má mesto Martin, ktoré je zákonom NR SR vyhlásené za Centrum národnej kultúry Slovákov.

V blízkosti obce sa nachádza veľké lyžiarske stredisko Snowland Valča. Perspektívnym zámerom obce je podporovať cestovný ruch, a to podporou budovania ubytovania v súkromí. Poskytovanie uvedeného ubytovania je podporovaná aktivita v rámci Plánu rozvoja vidieka SR 2007-2013, kde sú oprávnenými žiadateľmi fyzické osoby, ktoré zrekonštruujú svoje domy tak, aby mohli byť využívané okrem samotného bývania aj na ubytovanie v súkromí. Na uvedené aktivity je poskytovaný oprávnenému žiadateľovi nenávratný finančný príspevok do výšky 50% oprávnených nákladov. Prioritou obce by malo byť promptné a nápomocné vybavovanie potrieb obyvateľov (stavebné povolenie, konania a pod.).

2.1.3. Občianska vybavenosť

Infraštruktúra je podmieňujúcim faktorom ekonomického a sociálneho rozvoja obce. Je tvorená technickou a sociálnou infraštruktúrou. Technická infraštruktúra je faktorom podmieňujúcim alokáciu firiem a ich prosperitu. Rovnako dôležitý význam má z pohľadu obyvateľov, nakoľko determinuje kvalitu ich života.

Kanalizácia

V súčasnosti obec nedisponuje vybudovanou kanalizáciou. Pri menších, ale aj stredne veľkých obciach je táto skutočnosť veľmi častá. Pri budovaní kanalizácie je mimoriadne vysoká investičná náročnosť, ktorá by zaťažila obecný rozpočet. Z tohto dôvodu je dôležité analyzovať potreby a priority rozvoja obce a pri budovaní kanalizácie využiť dostupné dotačné zdroje financovania alebo realizovať projekt v rámci partnerstva (aj pre získanie potrebných 2000 ekvivalentov, aby bolo možné využiť dotačné zdroje).

Vodovod

Zásobovanosť obyvateľstva na Slovensku pitnou vodou z verejných vodovodov v porovnaní s okolitými európskymi krajinami je nedostačujúca. Úroveň rozvoja verejných vodovodov je regionálne nerovnomerná, a jedným z rozhodujúcich faktorov je aj nedostatok zdrojov

podzemných vôd v pasívnych oblastiach (napr. juh stredného Slovenska a väčšina východného Slovenska).

Obec Benice má úplné pokrytie verejným vodovodom. Prevádzkovateľom vodovodu v obci je Turčianska vodárenská spoločnosť. Verejný vodovod v obci bude jedným z faktorov rozvoja v budúcnosti nakoľko pitná voda sa stáva strategickou surovinou.

Plynofikácia obce

V obci je zrealizovaná kompletná plynofikácia. Prevádzkovateľom plynovodu je SPP a.s. Bratislava. Plynofikácia mala pozitívny vplyv na stav životného prostredia v obci, nakoľko sa znížil podiel popolu zo spaľovania uhlia z komunálneho odpadu. Zemný plyn (ZP) je zo všetkých fosílnych palív pre životné prostredie najpriateľnejší, pretože neprodukuje kyslíčniky síry, pevné častice a emituje aj omnoho menej NO_x a CO₂. Samotná plynofikácia však má vplyv na zmenu zloženia komunálneho odpadu (mierny nárast papiera, plastov a pod.).

Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je určená na uspokojovanie potrieb obyvateľstva. Jej rozmiestňovanie je spojené so štruktúrou osídlenia ako aj veľkosťou obce a práve tieto faktory spôsobujú, že fungovanie akéhokoľvek zariadenia sociálnej infraštruktúry na území obce by bolo vzhľadom na výšku rozpočtu obce ekonomicky neúnosné.

Zameranie a koncentrácia zariadení sociálnej infraštruktúry je priamo spojená s potrebou racionalizovať dostupnosť k nej, stanoviť ich optimálnu kapacitu vo vzťahu k dopytu. Zmenou spoločensko-ekonomického systému došlo k prerozdeleniu za rozvoj a financovanie sociálnej infraštruktúry medzi štátnu správu, miestnu a regionálnu samosprávu a súkromný sektor.

Zdravotná infraštruktúra

Zdravotné strediská majú výrazný vplyv na kvalitu poskytovanej zdravotnej starostlivosti v obci a kvalitu života v obci celkovo. V súčasnosti v obci nefunguje zdravotné stredisko. Lekársku pohotovosť a základnú, ako aj odbornú starostlivosť majú občania zabezpečenú v Martine (8 km). Uvedená vzdialenosť je prijateľná, a navyše vybudovanie a udržiavanie zdravotného strediska v obci veľkosti obce Benice nie je ekonomicky efektívne.

Kultúrna infraštruktúra

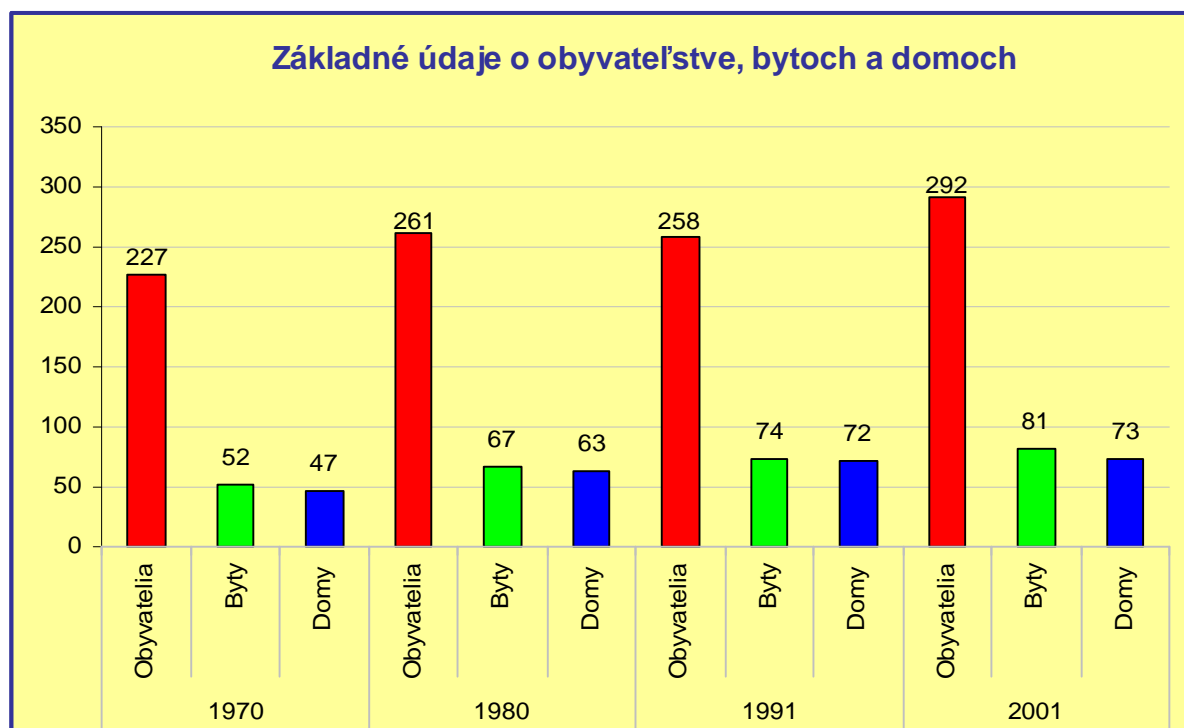
V obci absentuje kultúrny dom. Pre potreby obyvateľov obce a verejnosti je prístupná obecná knižnica. Na kultúrne akcie (svadby, posedenia) je vhodnejšie využiť niektoré už existujúce priestory.

Bývanie

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v bytových domoch a tradičných rodinných domoch. Bytový fond v obci Benice sa vyznačuje priemerným plošným štandardom, najmä z hľadiska kritérií veľkosti obytnej plochy, počtu obytných miestností a počtu osôb na 1 obytnú miestnosť.

Tab.: Základné údaje o obyvateľstve, bytoch a domoch												
Obec	1970			1980			1991			2001		
	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy	Obyvatelia	Byty	Domy
Benice	227	52	47	261	67	63	258	74	72	292	81	73

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

Kvalita bývania v obci nezaostáva za okresným priemerom.

	Priemerný počet					Podiel trvale obývaných bytov vybavených (v %)						Podiel trvale obývaných bytov s 3+ obytnými miestnosťami (v %)
	trvale bývajúcich osôb na 1 trvale obývaný byt	m ² obytnej plochy na 1 trvale obývaný byt	obytných miestností na 1 trvale obývaný byt	trvale bývajúcich osôb na 1 obytnú miestnosť	m ² obytnej plochy na osobu	ústredným kúrením	kúpeľňou alebo sprchovacím kútom	automatickou práčkou	rekreačnou chatou, domčekom, chalupou	osobným automobilom	počítačom	
Benice	3,60	69,70	3,99	0,90	19,3	71,6	92,6	69,1	4,9	38,3	7,4	87,7
Priemer SR	3,49	64,52	3,61	0,98	18,9	58,2	84,7	48,6	2,4	38,8	6,9	79,5
Priemer okresu	3,37	64,45	3,61	0,94	19,2	68,0	90,2	58,3	3,3	37,4	7,8	81,0

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001

2.1.4. Vzdelávanie a kultúra

Školstvo

V obci sa nachádza základná škola s vyučovacím jazykom slovenským. Základná škola pripravuje žiakov pre ďalšie štúdium. Činnosť základnej školy má nesporný vplyv na vyvážený rozvoj v obci. Zároveň dôležitým predpokladom pre rozvoj regiónu je stabilizácia ekonomicky produktívnych ľudí a vytvorenie podmienok pre život a prácu v regióne. Kvalitný výchovno-vzdelávací proces zabraňuje odlivu ekonomicky aktívnych obyvateľov z regiónu do centralizovaných aglomerácií miest. Zameraním školy je umožniť rozvíjať mimoškolské aktivity detí a spoluprácu s partnermi.

V obci je plno organizovaná základná škola s vyučovacím jazykom slovenským, ktorá využíva pri vyučovanom procese špeciálne vyučovacie metódy. Základná škola v Beniciach má v roku 2005/2006 326 žiakov, z ktorých sú 2 integrované detí, pričom predpoklad na školský rok 2006/2007 je 325 detí a z toho 2 integrovaných detí.

Kultúrne podujatia

V oblasti kultúry a spoločenského života sa konajú viaceré akcie (pravidelné každoročné podujatia):

Názov podujatia	Rok	Počet návštevníkov
Medzinárodný deň detí	každoročne	100
Október – mesiac úcty k starším	každoročne	80
Mikuláš	každoročne	100

2.1.5. Životné prostredie

Z hľadiska geomorfologického územia celého okresu Martin patrí do Fatransko-tatranskej oblasti, predstavuje tektonickú depresiu charakteru priekopovej prepadliny v tvare obdĺžnika orientovaného v smere SSV-JJZ, včlenenú medzi jednotlivé pohoria. Jednotlivé geomorfologické jednotky územia okresu tvoria pohoria a kotlina – Turčianska kotlina. Z pohorí sú to jadrové pohoria – Malá Fatra na severozápadnej strane kotliny a Veľká Fatra na východnej strane kotliny, tretím jadrovým pohorím je pohorie Žiar na juhozápadnej strane územia okresu, spolu tieto pohoria prináležia do vnútorných Západných Karpát Fatransko-tatranskej oblasti. Turčianska kotlina patrí k centrálne Karpatským vnútorným kotlinám. Reliéf kotliny sa vytvoril hladko modelovaný, prevažne rovinný až stredne zvlňený.

Geologická stavba územia, rozličná priepustnosť hornín, klimatické podmienky a geomorfologické pomery podnietili vznik nasledujúcich typov vôd:

- Ø podzemné vody mezoických sedimentov – výdatné pramene vápencovo-dolomitického komplexu pohorí Žiar, Malá Fatra a Veľká Fatra
- Ø vody terciálnej výplne Turčianskej kotliny – vody viazané v štrkovitých horizontoch vrchného štrkovito-ílovitého súvrstvia
- Ø podzemné vody kvartérnych sedimentov
- Ø podzemné vody kryštálických oblastí s výdatnejšími prameňmi v severovýchodnej časti Malej Fatry
- Ø podzemné vody novovulkanitov.

Ďalej je dôležité spomenúť výskyt minerálnych resp. termálnych vôd, viazaných predovšetkým na tektonické poruchy v okrajových častiach kotliny (najvýznamnejšie sú pramene minerálnej vody Fatra). Z povrchových tokov je najvýznamnejšia rieka Turiec, osovite pretekajúca z juhu kotliny smerom na sever a vlievajúca sa do rieky Váh pri meste Vrútky. Dĺžka hlavného toku je 66,3 km a priemerný prietok v jej ústí do Váhu je 12,2, m³/s.

Z vodohospodárskeho hľadiska a z hľadiska ochrany vodných zdrojov treba predovšetkým uviesť, že územie Veľkej Fatry je nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. vyhlásené za chránenú oblasť prirodzenej akumulácie vôd. Na úseku rieky Váh pretekajúcej cez územie okresu Martin sú vybudované tri vodné nádrže s vodnými elektrárnami (Krpelany, Sučany a Lipovec).

Územie okresu Martin je z hľadiska vodohospodárskej bilancie dlhodobo pozitívnou oblasťou, centrálna kotlinová oblasť môže mať však krátkodobo počas vegetačného obdobia aj zápornú bilanciu.

Turčiansky región patrí medzi najvýznamnejšie regióny územného systému ekologickej stability Slovenska, ktorý na území okresu tvorí oblúk Lúčanskej Malej Fatry, Žiaru a Veľkej Fatry. Je známy mnohými chránenými územiami prírody a krajiny. Z národných parkov je to Národný park Veľká Fatra, ktorý na území okresu zaberá plochu 14 540 ha (ochranné pásmo ďalších 10 655 ha) a Národný park Malá Fatra, ktorý sa v okrese rozprestiera na území 5 657 ha. Z národných prírodných rezervácií sú to: Borišov, Chleb, Kl'ak, Kl'ačianska Magura,

Kláštorské lúky, Lysec, Madačov, Padva, Suchý vrch, Šútovská dolina, Tlstá, Turiec, Veľká Sklaná. Z prírodných rezervácií sú to: Biela skala, Goľové mláky, Hajasová, Hrabinka, Hrádok, Katova skala, Pod Ríglom, z národných prírodných pamiatok: Kľacký vodopád, Perlová jaskyňa, z prírodných pamiatok: Šútovská epigenéza, a z chránených stromov ide o 10 stromov rastúcich v obciach Kláštor pod Znievom, Martin (Memorandove lipy) a Dražkovce.

Taktiež samotná rieka Turiec bola predmetom podrobného výskumu na pozorovanie charakteristiky životného prostredia hlavátky podunajskej. Výskum potvrdil, že rieka poskytuje podmienky pre vzácnu biocenózu a ucelený ekosystém.

Z hľadiska hodnotenia podľa klimatických podmienok územie patrí do kategórie mierne teplých oblastí. Turčianska kotlina je otvorená smerom na sever, čo nemá priaznivý vplyv na klímu a podnebie je tu chladnejšie ako v okolitých kotlinách. Kvalita ovzdušia je ovplyvňovaná geografickými a geomorfologickými danosťami kotliny. Keďže ide o pomerne úzku vysočinnú kotlinu výrazne ohraničenú horstvami, zvažujúcu sa z juhu na sever, kotlina je menej vetrateľná a v prechodných obdobiach sa v nižších nadmorských výškach vyskytujú časté inverzné stavy ovzdušia. V celoročnej relácii je priemerná jarná teplota ovzdušia 7oC, letná 16,4o C, jesenná 8,6o C a zimná -2,7o C. Priemerné ročné úhrny zrážok sa pohybujú od 700 až 800 mm (centrálna kotlina) do 1200 až 1300 mm (pohoria), ročná oblačnosť je 60 – 65 dní.

V obci sa nenachádza skládka odpadov. Preto sa v súčasnosti komunálny odpad likviduje skládkovaním na skládke v Hornej Štubni, na ktorú je odvoz periodicky zabezpečovaný strediskom TS Turčianske Teplice. V obci je vybudovaný systém separovaného zberu odpadu. Obec nedisponuje kompostárňou, kompostovanie je preto v súčasnosti realizované občanmi v rámci vlastných možností.

2.2. Analýza realizovaných opatrení

Konkurencieschopný a všestranne rozvinutý región je schopný efektívne využívať všetky zdroje pri zachovaní prírodných, kultúrnych a historických hodnôt, pamiatok regiónu a životného prostredia. Mobilizácia vnútorných zdrojov regiónu a získanie mimoregionálnych zdrojov nevyhnutných pre financovanie rozvojových zámerov.

Nižšie uvedená tabuľka obsahuje v minulosti realizované projekty s uvedením názvu projektu, roku realizácie, stručný popis, ako aj výška nákladov a dotácie s konkrétnym uvedením poskytovateľa.

Tab.: Realizované projekty					
Názov realizovaného projektu	Rok	Popis projektu	Výška nákladov (v mil. Sk)	Dotácia (v mil. Sk)	Poskytovateľ dotácie
II. budova ZŠ	2005	Zariadenie kuchyne	0,70		
II. budova ZŠ	2004	Dokončenie budovy	2,50	2,50	MŠ SR
IBV	2002-súčasnosť	Spracovanie UPD a PD TI	0,40		
Detské ihrisko	2006	Zariadenie detského ihriska	0,16		
Miestne komunikácie	2005-2006	Rekonštrukcia miestnych komunikácií	0,28		

Všetky realizované investície v obci riešili akútne a chronické problémy obce, ktoré znižovali jej konkurencieschopnosť, atraktivitu z hľadiska cestovného ruchu a znižovali kvalitu života obyvateľov.

Infraštruktúrna investícia predstavuje základný prostriedok stimulu ekonomického rozvoja na základe ktorého je možné odštartovať proces revitalizácie a obnovy v obci. Samotné investície prispievajú k znižovaniu nezamestnanosti a integrácii marginalizovaných skupín obyvateľstva. Pre ekonomický rozvoj obce je dôležitá kvalitná a moderná infraštruktúra, ktorá je jedným z pilierov ekonomického a spoločenského rozvoja, prílevu investorov a výstavby nových výrobných a podnikateľských kapacít v obci.

Obec každoročne realizuje niekoľko investičných akcií menšieho rozsahu, ako sú opravy a odstránenie havarijných stavov na obecnom majetku.

2.3. SWOT analýza

Silné stránky

- Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej dobrá geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obci v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.
- Blízkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.
- Benice sa nachádza v regióne so značným potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu v okolí. V budúcnosti sa taktiež očakáva rozvoj priemyslu a v rámci neho zvyšovanie produktivity práce a pridanej hodnoty. Kvalitné podmienky pre umiestnenie firiem a závodov v spojení s relatívnym dostatkom zdrojov v regióne tiež vzbudzujú potenciálny záujem investorov.
- Samotná lokalizácia strategických podnikov v bezprostrednej blízkosti vytvára značné množstvo pracovných príležitostí. Strategické podniky disponujú väčším objemom kapitálových zdrojov a môžu si dovoliť spravidla rozsiahle investície do inovácií. Ekonomický impulz vyžarovaný zo strategického podniku sa prejavuje v hierarchii väzieb na iné firmy v regióne. Významným faktorom rozvoja je aj rozvoj podnikateľských aktivít s vysokým stupňom pridanej hodnoty, takéto ekonomické jednotky sa vyznačujú vysokým stupňom inovatívnosti a vysokými investíciami do rozvoja a modernizácie.
- Dobré teritoriálne pokrytie energetickou sieťou s primeranou prenosovou kapacitou a s mierne zvyšujúcou energetickou bilanciou
- školská infraštruktúra

Slabé stránky

- počet pracovných príležitostí v obci nepokrýva kapacity ekonomicky aktívneho obyvateľstva obce
- absencia kanalizácie v obci
- nedostatočná informovanosť obyvateľstva o stave životného prostredia
- nedostatočná osвета o problematike rovnosti príležitostí a ochrane pred diskrimináciou

Príležitosti

- dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.
- využitie ekonomického potenciálu
- odstraňovanie administratívnych bariér podnikania a zlepšovanie podnikateľského prostredia
- prílev investícií do regiónu
- zvyšovanie kompetencií samosprávy
- možnosti partnerskej spolupráce všetkých subjektov štátnej správy, samosprávy a neziskových organizácií zainteresovaných do oblasti sociálnych služieb
- rozvoj informačných technológií
- možnosti čerpania prostriedkov z fondov EU
- možnosti využívania alternatívnych zdrojov energie
- rozvoj odvetví využívajúcich obnoviteľné domáce zdroje
- silný potenciál pre ďalší rozvoj cestovného ruchu predovšetkým v oblasti ďalšieho
- dobré napojenie obce na dôležité dopravné koridory
- atraktívne prostredie s potenciálom pritiaženia vyšších príjmových skupín obyvateľov do obce
- posilňovanie trendu prisťahovania nových obyvateľov
- zapájanie obyvateľov a nezamestnaných pri úpravách a zveľaďovaní obce
- pomoc mladým rodinám pri získavaní bývania v obci

Ohrozenia

- nízka miera vymožitelnosti práva v oblasti životného prostredia
- nedostatok financií
- presun kompetencií na samosprávy bez adekvátneho presunu finančných zdrojov"
- zvyšovanie administratívnej záťaže vo verejnej správe
- legislatívne reštrikčné opatrenia od nadradených orgánov
- odliv kvalifikovanej pracovnej sily
- možnosť narušenia environmentálnej rovnováhy vplyvom nevybudovanej kanalizácie
- nedostatočne prepracované projekty rozvoja
- pokles a strata občianskych iniciatív v oblasti kultúry
- nízky dôraz na vlastnícke vzťahy - to, čo nikomu nepatrí, alebo to patrí všetkým, je devastované a nesprávne využívané
- devastácia životného prostredia
- finančný dopad na rozpočet obce v dôsledku prísnejších predpisov na ochranu životného prostredia

2.4. **Kľúčové disparity a hlavné faktory rozvoja**

Hlavné príčiny regionálnych disparít sú v predovšetkým v realizácii postupných krokov ekonomickej reformy (devalvácia meny, liberalizácia cien, konverzia a následný rozpad trhov, odbytové ťažkosti) pôsobia s rôznou intenzitou na ekonomiku regiónov SR. Dopad pôsobenia postupných krokov ekonomickej reformy mal vplyv na štruktúru ekonomiky regiónov. Postup ekonomickej reformy sprevádzalo zhoršovanie ekonomickej situácie v okresoch a mikroregiónoch s monoštruktúrnym zameraním výrobnéj základne. Išlo predovšetkým o okresy, alebo ich časti, kde rozhodujúca výrobná aktivita sa dostala do depresie a dochádzalo k prudkému znižovaniu zamestnanosti. Ekonomický úpadok výrobných aktivít pretrváva v priebehu celého transformačného procesu.

Disparity a faktory rozvoja ovplyvňujúce úroveň udržateľnej celkovej konvergencie SR k EÚ 15 v programovacom období 2007 až 2013:

Kľúčové disparity:

1. nedostatočne využitý existujúci rastový potenciál regiónov,
2. nedostatočná úroveň rastového potenciálu regiónov,
3. sektorové a regionálne rozdiely v konkurencieschopnosti dané nedostatočným využitím existujúceho rastového potenciálu, ako aj jeho nedostatočnou úrovňou
4. útlm poľnohospodárskej prvovýroby

Hlavné faktory rozvoja:

1. zlepšenie dostupnosti regiónov a dovybavenie územia infraštruktúrou,
2. rozvoj ľudského potenciálu a efektívne využitie pracovných síl,
3. využitie, reštrukturalizácia, rozvoj produkčného potenciálu a zvyšovanie inovačnej kapacity regiónov
4. Zachovanie a ochrana životného prostredia v obci

Koherentné poradie faktorov rozvoja

Medzi kľúčové faktory rozvoja obce patrí jej geografická poloha, ktorá výraznou mierou determinuje a určuje budúci rozvoj a úroveň konkurencieschopnosti obce v budúcnosti. Dobrá štruktúra sídelnej siete pre obsluhu územia má význam predovšetkým z hľadiska lokalizácie firiem a z hľadiska kvality života obyvateľov v obci.

Blízkosť významných mestských sídel prepojených s obcou dopravnou a technickou infraštruktúrou prináša zo sebou predovšetkým ekonomické a sociálne výhody. Ako sú napr. dostatok pracovných príležitostí, kvalitná štruktúra ekonomických činností a predpoklad pre a rast a rozvoj potrieb a sociálnych istôt obyvateľstva a znižovanie nezamestnanosti.

Lokalizácia strategických podnikov v bezprostrednej blízkosti (Martin) vytvára značné množstvo pracovných príležitostí. Strategické podniky disponujú väčším objemom kapitálových zdrojov a môžu si dovoliť spravidla rozsiahle investície do inovácií.

Ekonomický potenciál daného regiónu predstavuje spolupôsobenie existujúcich ľudských zdrojov, kapitálu a prírodných daností za účelom výroby produkcie a poskytovania služieb. Ekonomický potenciál je rozhodujúcim faktorom rozvojových možností obce a determinantom životnej úrovne jej obyvateľstva. Je východiskom všetkých rozvojových zámerov, ktoré sa obce dotýkajú. Dokonalé zmapovanie existujúceho stavu ekonomického potenciálu a prognóza jeho očakávaného vývoja v budúcnosti je rozhodujúcim faktorom ekonomickej úspešnosti obce.

Využitie ekonomického potenciálu obce závisí od viacerých faktorov. Okrem dopytu sú to predovšetkým ekonomicko-technické parametre výrobných zariadení alokovaných v regióne, konkurencieschopnosť ich potenciálnej produkcie, kvalita a dostupnosť pracovnej sily a pod. Úroveň tohto potenciálu a stupeň jeho využitia sa priamo odzrkadľuje v ekonomickej výkonnosti obce.

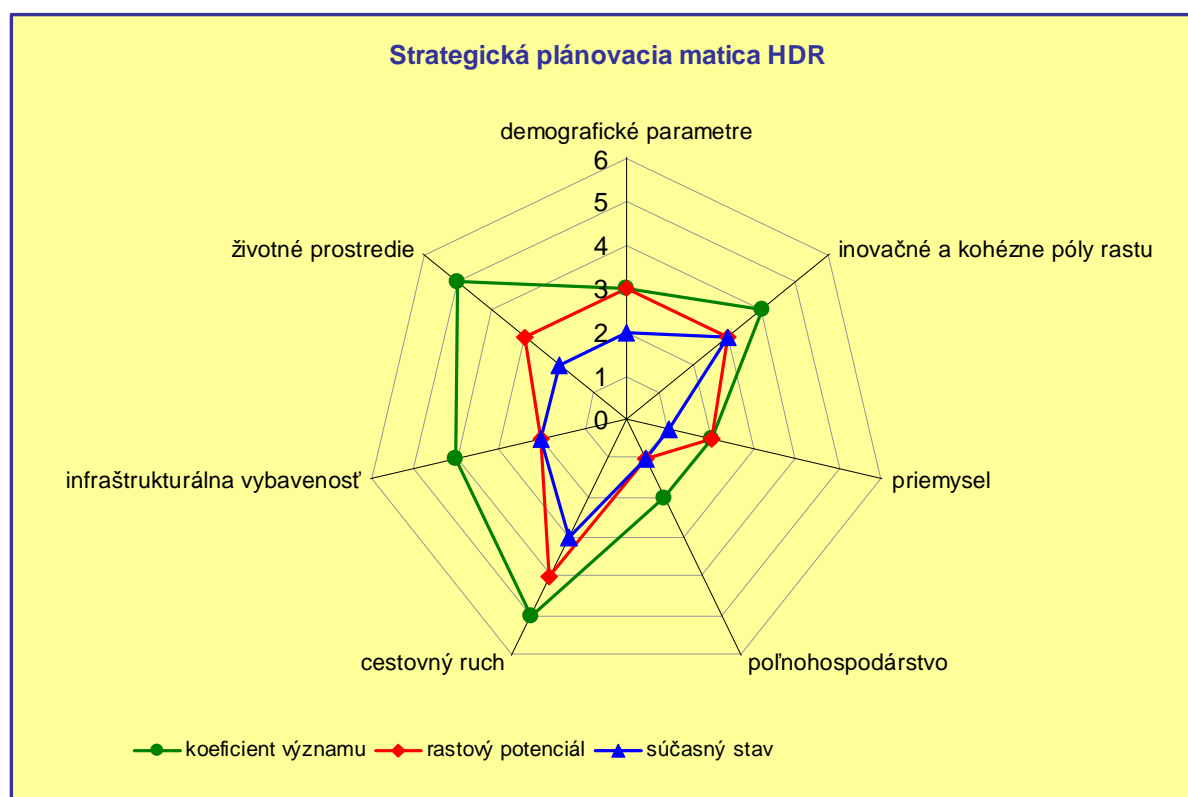
Koherentné poradie disparít

Nedostatočné využitie existujúceho rastového potenciálu v obci bude mať v budúcnosti za následok hospodárske zaostávanie obce v porovnaní s okolitými obcami a následne celkový úpadok, pokles počtu obyvateľov a znižovanie kvality života v dôsledku zastarávania infraštruktúry.

Disparitou obce je absencia kanalizácie, čo spôsobí zaostávanie regiónu a zvýši záťaž životného prostredia aj priamo v obci. Občianska vybavenosť, do ktorej spadá aj kanalizácia v obci je bezprostredne podmieňujúcim faktorom rozvoja obce ako aj alokácie firiem v obci alebo jej okolí.

Z pohľadu kvality života obyvateľov je potrebné v budúcnosti riešiť problematiku absencie domova dôchodcov v obci.

Na základe definícií jednotlivých kľúčových faktorov a disparít rozvoja bola vypracovaná strategická plánovacia matica pre určenie najperspektívnejších vektorov rozvoja.

Uvedené parametre na osiach predstavujú oblasti ktoré sú vitálne pre rozvoj obce. Súčasný stav poukazuje na blízkosť obce k centráram rozvoja, kvalitné životné prostredie, potenciál rozvoja cestovného ruchu. Menej priaznivé sú parametre pre poľnohospodárstvo. Priemysel v obci, je založený prevažne na mikro-podnikoch. Infraštruktúrna vybavenosť v obci vykazuje podpriemerné hodnoty, ktoré sú podporené blízkosťou k inovačným a kohéznym pólom rastu. Podstatným faktorom rozvoja obce je životné prostredie regiónu. V súčasnej dobe je životné prostredie regiónu obce v dobrom stave, preto je potrebné ho udržať a chrániť, pretože je základom potrebným rozvoju ostatných parametrov.

3. Rozvojová stratégia

Rozvojová stratégia má nasledovné východiská:

- **rozvojové stratégie na vyššej úrovni** v štruktúre regionálneho rozvoja (Národného strategického referenčného rámca Slovenskej republiky na roky 2007 - 2013, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja).
- **výsledky socio-ekonomickej analýzy**, SWOT analýza a analýzy kľúčových disparít a hlavných faktorov rozvoja obce
- **určenie nevyhnutných potrieb**, ktoré vyplývajú s platnej legislatívou a potrebami obce

3.1. Ciele a priority

Globálnym cieľom Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Benice je podporiť vyvážený rozvoj v obci prostredníctvom postupného zvyšovania jej konkurencieschopnosti. Strategickým cieľom obce je vytvorenie vhodného sociálne – trhového a trvalo-udržateľného prostredia, ktoré bude podporovať vlastné úsilie a výkony obyvateľov pri tvorbe pracovných príležitostí, bude založené na akceptácii vlastníckych práv jednotlivcov a povedie jednotlivcov k dobrovoľnej zodpovednosti o sociálne slabších a o životné prostredie. Jednotlivé prioritné oblasti s popisom cieľov sú uvedené v nasledujúcej tabuľke:

Priority a ciele		
č.	Priorita	Cieľ
1	Podpora trvalo udržateľného rozvoja	Zabezpečiť stabilný rast ekonomickej aktivity v obci a jej okolí, ktorý je základom hospodársko-sociálneho postavenia jej občanov: - priemysel - cestovný ruch - ostatné služby - poľnohospodárstvo
2	Ochrana životného prostredia	Zachovať úctu k životnému prostrediu nielen na úrovni platných noriem v oblasti ochrany životného prostredia, ale hlavne zvyšovať povedomie obyvateľov aby sami aktívne prispievali k ochrane svojho okolia.
3	Investície do občianskej infraštruktúry	Prispieť k skvalitneniu a dobudovaniu občianskej infraštruktúry v oblastiach ako sú technická, sociálna, zdravotná a kultúrna infraštruktúra. Súčasťou tejto priority je aj riešenie a zlepšovanie situácie v oblasti bývania.
4	Rozvoj občianskej spoločnosti	Cieľom je aktivizácia obyvateľstva formou kultúrnych a športových podujatí ako aj kontinuálne zvyšovanie participácie obyvateľov na daniach v obci.
5	Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov	Cieľom je skvalitnenie služieb poskytovaných na území obce ako aj zabezpečenie takých, ktoré v súčasnosti absentujú.

3.2. Opatrenia a aktivity

Aktivita: dokončenie IBV
Popis: dokončenie infraštruktúry pre IBV
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2007 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 1000 možnosti financovania: náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 30 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 1030
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny
Aktivita: komunikácie pre peších
Popis: chodník okolo hlavnej cesty
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2008 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 2000 možnosti financovania: Regionálny OP, Opatrenie 42 Regenerácia sídiel náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 130 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 230
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny
Aktivita: miestne komunikácie
Popis: rekonštrukcia miestnych komunikácií
prioritná oblasť: Investície do občianskej infraštruktúry Plánovaný rok realizácie: 2009 zodpovedný za realizáciu: obec dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1
Financovanie: Náklady v tis. Sk: 3000 možnosti financovania: Regionálny OP, Opatrenie 42 Regenerácia sídiel náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 170 potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 320
Dopady: dopad na zamestnanosť: nulový vplyv dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: podpora rozvoja cestovného ruchu

Popis: podpora propagácie ubytovania v súkromí, v rámci Plánu rozvoja vidieka, intervenčnej oblasti 313
Podpora činností v oblasti cestovného ruchu pre fyzické osoby

prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja

Plánovaný rok realizácie: 2010

zodpovedný za realizáciu: obec

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 50

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac. miest

dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

Aktivita: vytvorenie ubytovacích kapacít

Popis: vytvorenie ubytovacích kapacít v rámci cestovného ruchu pre využitie potenciálu cestovného ruchu v regióne, v rámci Podpory činností v oblasti cestovného ruchu, PRV 2007-2013 pre fyzické osoby

prioritná oblasť: Podpora trvalo udržateľného rozvoja

Plánovaný rok realizácie: 2011

zodpovedný za realizáciu: súkr. Investor

dôležitosť (1 = vysoká, 2 = stredná, 3 = nižšia): 1

Financovanie:

Náklady v tis. Sk: 5000

možnosti financovania:

náklady na prípravu projektu v tis. Sk (proj.dokumentácia, žiadosť o eurofondy, verejné obstarávanie): 0

potreba financovania z vlastných zdrojov v tis. Sk: 0

Dopady:

dopad na zamestnanosť: pozitívny - jedno až 10 nových prac. miest

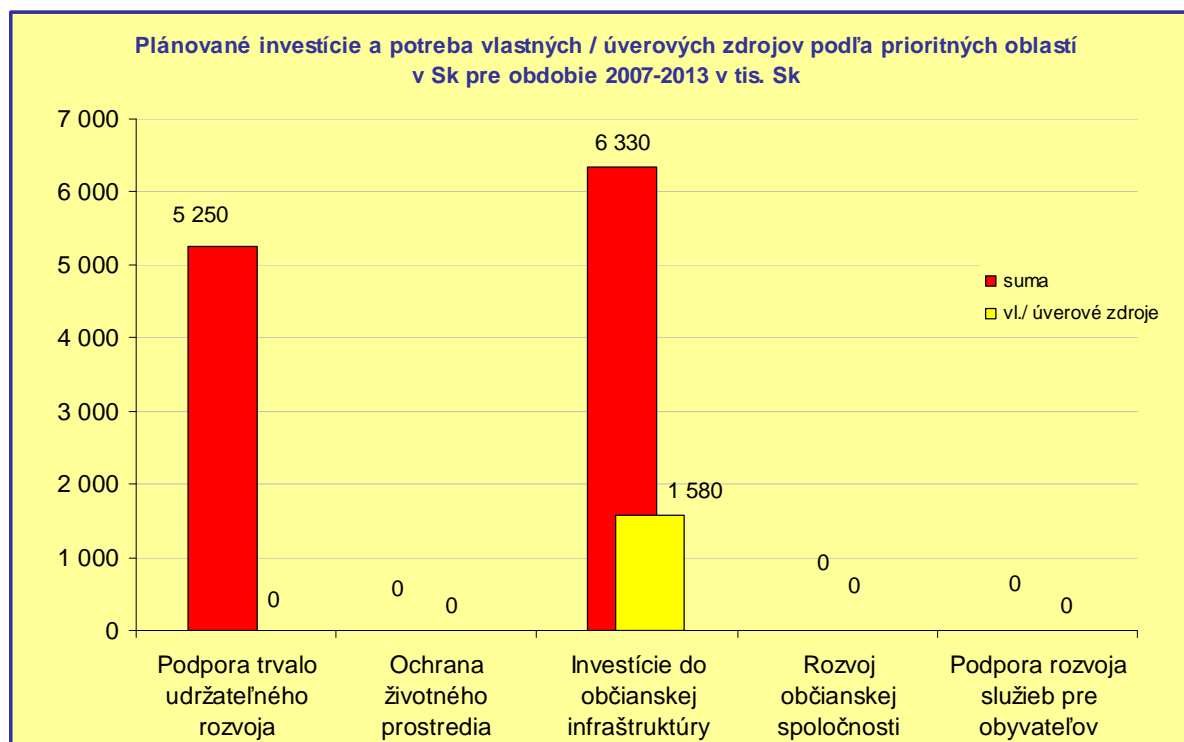
dopad na rozpočet (bežné príjmy/výdavky): pozitívny - úspora bežných výdavkov (nárast príjmov) o viac ako 50 tis. Sk

dopad na kvalitu života: pozitívny

3.3. Opis rozvojovej stratégie

Samotná charakteristika rozvojovej stratégie vyplýva na piatich prioritných oblastiach určených v kapitole 3.1.

Výška investícií bola kalkulovaná na základe prioritných oblastí a na základe strategickej plánovacej matice HDR. Určuje potrebu vlastných zdrojov podľa výšky investícií, ktoré boli definované ako determinujúce faktory rozvoja obce. Výška plánovaných investícií / nákladov pre jednotlivé prioritné oblasti závisí od viacerých faktorov:

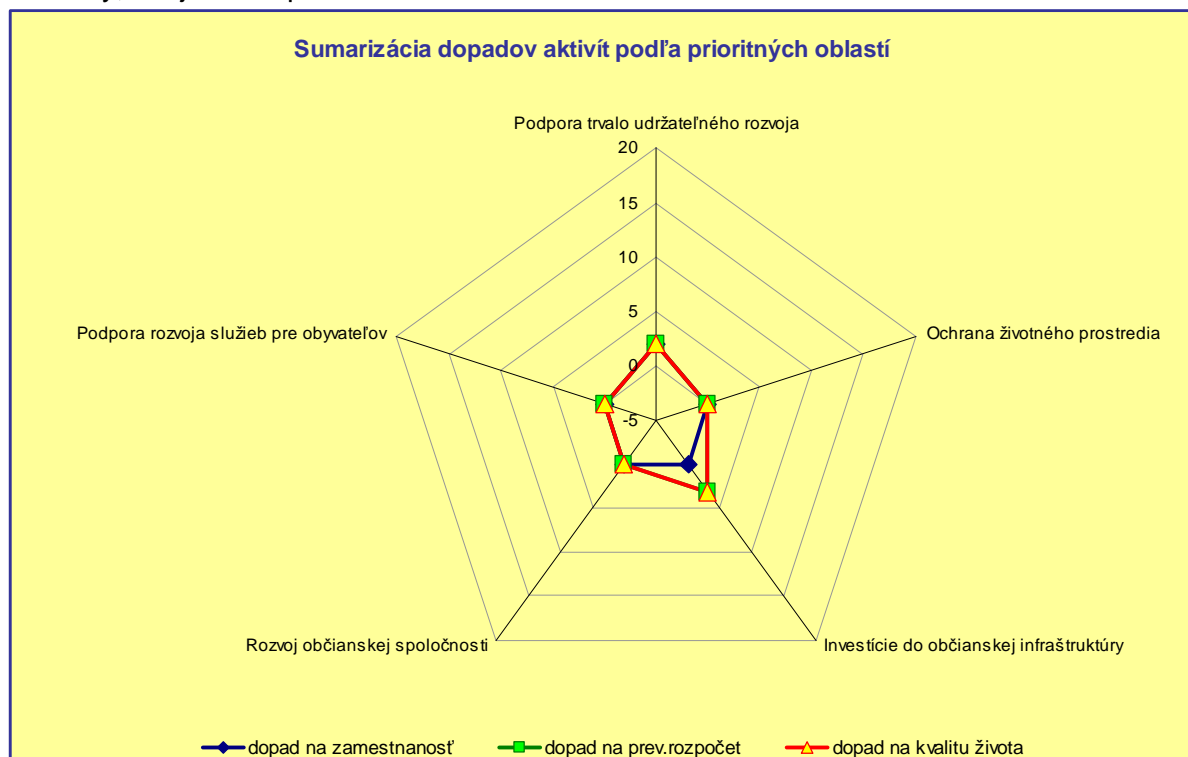
- investičná náročnosť aktivít – aktivity v oblasti občianskej infraštruktúry kladú najvyššie nároky na financovanie
- miery využitia cudzích zdrojov a zapojenia partnerov – do aktivít v oblasti trvalo udržateľného rozvoja sa budú zapájať aj partneri, ktorí prevezmú veľkú časť financovania a tak spoluúčasť obce je nižšia
- nižšia celková suma aktivít v peňažnom vyjadrení neznamená nižšiu prioritu týchto aktivít alebo zanedbávanie tejto oblasti – tieto aktivity sú jednoducho menej finančne náročné avšak získanie iných zdrojov je často ťažšie.

Definovanie rozvojovej stratégie obce nadväzuje na výsledky komplexných analýz a na SWOT analýzu, pričom sa snaží odstrániť alebo prinajmenšom zmierniť identifikované disparity pomocou určených faktorov rozvoja. Rozvoj obce je chápaný ako jej hospodársky rozvoj, predovšetkým ako hospodársky rast. Malo by ísť hlavne o taký rozvoj, ktorý neničí vlastnú surovinovú a ľudskú základňu, zachováva životné prostredie, teda o trvalo udržateľný.

Programová štruktúra, merateľné ukazovatele

Medzi merateľné ukazovatele zaraďujeme aj výšku nákladov (náklady celkové, náklady na prípravu projektov a potrebu financovania z vlastných zdrojov) a merateľné sú aj dopady na zamestnanosť, prevádzkový rozpočet a kvalita života v obci.

Merateľné ukazovatele sú podrobne charakterizované v rámci kapitoly 3.2. Opatrenia a aktivity, v tejto časti preto uvádzame ich sumarizáciu:

Z uvedenej sumarizácie vyplýva, že :

- plánované aktivity v prioritnej oblasti Podpora trvalo udržateľného rozvoja budú mať najpozitívnejší vplyv na zamestnanosť
- kvalitu života občanov najviac posilnia aktivity v prioritnej oblasti Investície do občianskej infraštruktúry a Investície do občianskej infraštruktúry
- dopad na prevádzkový rozpočet obce je pozitívny

Rozvojová stratégia obce vychádza predovšetkým zo silných stránok a maximálnom možnom využití príležitostí identifikovaných vo SWOT analýze a strategickej plánovacej matici.

4. Finančný plán

Jednou z kľúčových otázok programu rozvoja je schopnosť obce v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Finančné zdroje potrebné pre naplnenia aktivít uvedených v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja budú plynúť z nasledovných zdrojov:

- **rozpočet obce** je základným zdrojom financovania aktivít. V zmysle východiskových parametrov rozpočtu verejnej správy na rok 2006 sa v roku 2006 predpokladá rast hospodárstva na úrovni 5,1%, rast zamestnanosti o 0,9% a rast reálnych miezd o 3,9%. Priemerná ročná miera inflácie sa očakáva v hodnote 2,5%. Rozhodujúci podiel na príjmoch rozpočtov obcí budú mať v roku 2006 daňové príjmy. V roku 2006 sa plánuje ich výnos v sume 37,4 mld. Sk. Z výnosov týchto daní musia obce a mestá zabezpečiť financovanie svojich originálnych pôsobností vrátane všetkých pôsobností presunutých a presúvaných z orgánov štátnej správy na obce v rámci pokračujúcej decentralizácie verejnej správy.
- Výnos dane z príjmov fyzických osôb sa odhaduje v sume 27 589 mil. Sk, čo je nárast oproti rozpočtu na rok 2005 o 4 089 mil. Sk, resp. o 2 589 tis. Sk (10,3%) oproti očakávanému skutočnému príjmu dane z príjmov fyzických osôb v roku 2005 vo výške 25 000 mil. Sk. Dotácie na prenesený výkon štátnej správy sa odhadujú v sume 15,05 mld. Sk, čo je v porovnaní s rokom 2005 pokles o 0,8%. Výška voľných prostriedkov je však limitovaná a preto je vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na nasledovné:
  - **zabezpečiť prípravu projektov** – projektová dokumentácia, príprava žiadostí na čerpanie eurofondov a podobne
  - **spolufinancovať europrojekty** – štandardne je nevyhnutné podieľať sa časťou 5% na europrojektoch. Tento podiel aj vzrastie, ak zoberieme do úvahy aj vedľajšie náklady projektov.
  - **financovanie bežných aktivít** – ide najmä o neinvestičné aktivity v oblasti služieb obyvateľom alebo podpore kultúrneho a športového života
- **ostatné verejné zdroje**, najmä prostriedky ŠFRB sú vhodné na financovanie bytovej výstavby. Príležitosti na získanie nenávratnej finančného príspevku zo štátneho rozpočtu sú v značnej miere obmedzené. Jedinou takouto možnosťou je Štátny fond rozvoja bývania.
- **súkromné zdroje** – je možné použiť najmä na v projektoch, ktoré sú orientované na podporu podnikateľského prostredia a súkromný sektor z neho bude mať tiež osov
- **štrukturálne fondy EÚ** – je možné použiť na financovanie mnohých projektov, avšak treba uvážiť ich zložitú a náročnú prípravu.
- **úverové zdroje** – úvery sú vhodné na riešenie akútnych investičných potrieb prípadne na financovanie aktivít s pozitívnym dopadom na rozpočet obce.

Analýza súčasného hospodárenia – rok 2005, Súvaha obce k 30.9.2006 (Skrátená forma):

	Sk	
neobežný majetok spolu	1 515 946	11,3%
dlhodobý nehmotný majetok	0	0,0%
dlhodobý hmotný majetok	1 515 946	11,3%
<i>pozemky</i>	0	0,0%
<i>umelecké diela a zbierky</i>	0	0,0%
<i>stavby</i>	937 741	7,0%
<i>stroje, prístroje a zariadenia</i>	424 899	3,2%
<i>dopravné zariadenia</i>	0	0,0%
<i>obstaranie HIM</i>	0	0,0%
<i>drobný dlh. hm. majetok</i>	153 306	1,1%
<i>ostatný HIM</i>	0	0,0%
dlhodobý finančný majetok	0	0,0%
obežný majetok	11 881 693	88,7%
<i>zásoby</i>	21 470	0,2%
<i>pohľadávky</i>		0,0%
<i>finančný majetok</i>	1 795 773	13,4%
rozpoctové účty, z toho:	10 064 450	75,1%
<i>prostriedky rozpočtového hospodárenia</i>	10 064 450	75,1%
	0	0,0%
majetok spolu	13 397 639	100,0%
vlastne zdroje	13 336 246	99,5%
<i>majetkove fondy</i>	1 362 641	10,2%
<i>financne a peňažne fondy</i>	1 121 605	8,4%
<i>vysledok hospodarenia</i>	197 013	1,5%
zdroje krytia prostriedkov rozpočt.hosp.	10 654 987	79,5%
cudzie zdroje	61 393	0,5%
<i>dlhodobé záväzky</i>		0,0%
<i>krátkodobé záväzky</i>	61 393	0,5%
<i>bankové úvery</i>		0,0%
<i>prechodné účty pasívne</i>	0	0,0%
pasíva celkom	13 397 639	100,0%

Majetok obce tvorí predovšetkým dlhodobý hmotný majetok v celkovej súčasnej hodnote 1 515 946 Sk. Tvoreným je predovšetkým skupinou stavby (937 741 Sk; 7% majetku obce), ktorých účtovná amortizácia je 42,6%.

vybrané ukazovatele	
momentálna likvidita	1 734 380 tis. Sk
likvidita 1. Stupňa	1 734 380 tis. Sk
likvidita 2.stupňa	1 734 380 tis. Sk
likvidita 3.stupňa	11 820 300 tis. Sk
ukazovateľ zadĺženosti	0,46%
miera zadĺženosti	0,46%
úverová zaťaženosť	0,00%
miera opotrebenie stavieb	42,6%
miera opotrebenia zariadení a tech.	31,0%

Obec nemá vzhľadom na dostatočný objem likvidných prostriedkov problém priebežne a načas uhrádzať svoje záväzky.

Obec má v súvislosti s prevádzkou vyrovnané záväzky a jej aktivity sú v súlade so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Pod likviditou rozumieme schopnosť podniku uhradiť včas svoje záväzky voči všetkým dodávateľom (veriteľom). Pod likvidnosťou aktív rozumieme schopnosť v čo najkratšom čase pretransformovať jednotlivé majetkové súčasti podniku na peňažné prostriedky, a to bez straty alebo bez podstatnej zľavy z ich účtovnej hodnoty.

Likvidita 1. stupňa vypovedá, aký podiel krátkodobých dlhov môže subjekt k určitému dňu (v závislosti od toho z ktorého dňa sú pre analýzu poskytované údaje) vyplatiť v hotovosti. Za optimálny sa považuje pomer od 0,20 do 0,60.

Likvidita 2. stupňa vypovedá o tom, ako je subjekt schopná zaplatiť krátkodobé dlhy bez predaja zásob. Zásoby môžu byť ovplyvnené ich likvidnosťou. Tento ukazovateľ pre posúdenie likvidity veľmi dôležitý. V zásade platí, že hodnota ukazovateľa by sa mala pohybovať od 1,00 do 1,50. Ak je hodnota menšia ako 1,00, subjekt musí rátať s tým, že na zaplatenie záväzkov bude musieť likvidovať zásoby. Ak je hodnota vyššia ako 1,00, tak po úhrade krátkodobých záväzkov má ešte rezervu (napr. ak bežná likvidita je 1,25, táto rezerva predstavuje 25 %).

Ukazovateľ udáva podiel krátkodobých dlhov na financovaní obežného majetku. Čím je likvidita 3. stupňa väčšia, tým je väčší podiel financovania krátkodobého majetku dlhodobými zdrojmi, čo znižuje riziko platobnej neschopnosti pre prípad, že sa nepodarí premeniť časť nepeňažného obežného majetku na peňažné prostriedky. Hodnota ukazovateľa nemá byť menšia ako 1,50, optimum je 2,00 a za maximálnu hodnotu je považovaný pomer 2,50.

Plánované aktivity boli posudzované z finančného hľadiska pre posúdenie súladu investičných aktivít a ich rozpočtov so zákonom NR SR č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

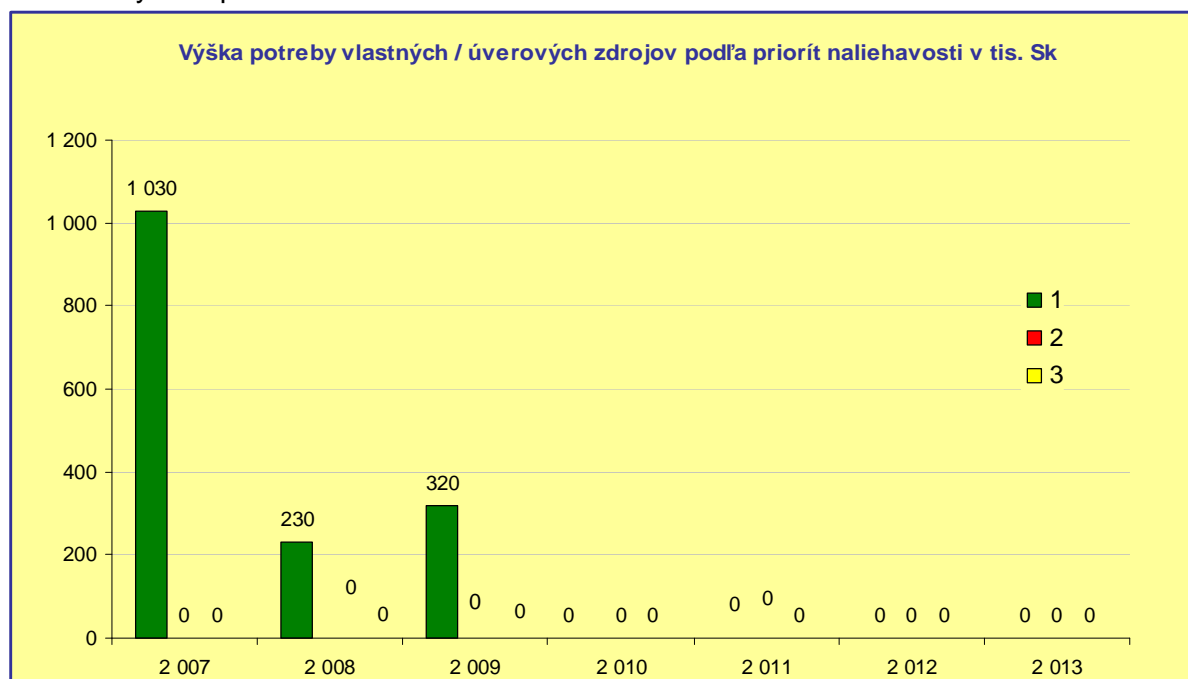

Tabuľka predstavuje potrebu vlastných zdrojov v jednotlivých rokoch realizácie aktivít plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja. V prvých rokoch bude obec realizovať hlavne investície zamerané na občiansku infraštruktúru, ochranu životného prostredia a trvalo udržateľný rozvoj, ktoré sú zásadné pre rozvoj obce a príchod investorov.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja predpokladá vyššie investície v prvých rokoch, nakoľko sa počíta aj s úverovým financovaním s následným splácaním v ďalších rokoch.

Nasledujúca tabuľka predstavuje alternatívne možnosti investícií v závislosti od možnosti získania financovania rozvojových projektov obce:

- **Priorita č.1 – najvyššia priorita.** Uvedené investície budú realizované bezpodmienečne, pretože sú najnaliehavejšie a najakútnejšie z hľadiska rozvoja obce. Uvedené investície budú realizované bez ohľadu na to, či obec získa financovanie pre uvedené aktivity zo zdrojov EU.
- **Priorita č. 2 – stredná priorita.** Uvedené investície budú realizované v prípade, že obec získa prostriedky na realizáciu aktivít z prostriedkov EU. V prípade nezískania uvedených prostriedkov, budú investície odložené do času, pokiaľ nebude zaistené financovanie.
- **Priorita č.3 – najnižšia priorita.** Prevažne projekty menšieho rozsahu a finančnej náročnosti, ktoré je možné realizovať vlastnými zdrojmi ale nemali by ohroziť aktivity s vyššou prioritou

Z hľadiska potrieb rozvoja obce je dôležité zabezpečiť aj participáciu súkromných zdrojov na jednotlivých projektoch. Preto obec bude realizovať aktivity pre vytvorenie priaznivého investičného prostredia v obci (viď. kapitolu 3.2.)

4.1. Rozdelenie financií na programovacie obdobie

Plánované čerpanie zdrojov bolo uvedené v časti 3.2 ku každej aktivite samostatne. Na tomto mieste uvádzame sumarizáciu čerpania jednotlivých zdrojov.

Rozdelenie financií na programovacie obdobie									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
2006									
2007	1 030	1 030		1 030			1 030		
2008	2 130	2 130	1 425	705	475		230		
2009	3 170	3 170	2 138	1 033	713		320		
2010	50	50	38	13	13				
2011	5 200							5 200	
2012									
2013									
Spolu	11 580	6 380	3 600	2 780	1 200		1 580	5 200	

Údaje budú spresnené po schválení definitívnej verzie Národného Strategického Referenčného Rámca a jednotlivých osí programov.

4.2. Rozdelenie financií na priority a opatrenia

Doleuvedená tabuľka uvádza súhrn čerpania zdrojov podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Rozdelenie financií na priority a opatrenia									
prioritná pblasť	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
1	5 250	50	38	13	13			5 200	
2									
3	6 330	6 330	3 563	2 768	1 188		1 580		
4									
5									
Spolu	11 580	6 380	3 600	2 780	1 200		1 580	5 200	

5. Zabezpečenie realizácie

PHSR je potrebné podrobiť každoročnému posúdeniu v odborných komisiách a tak aktualizovať plán aktivít na nasledujúci rok. PHSR je živý dokument, ktorý je potrebné aktualizovať a upravovať podľa akútnych potrieb či možností financovania.

Strategické plánovanie podpory rozvoja obce je charakteristické najmä:

- orientáciou podpory na dosiahnuté efekty,
- hierarchickým usporiadaním cieľov,
- riadením na základe procesov,
- permanentným monitorovaním a vyhodnocovaním efektov,
- permanentným učením sa a inováciou,
- rozvíjaním partnerstiev,
- zodpovednosťou voči verejnosti,

Na základe poznatkov o efektívnosti a účinnosti vynaložených nákladov sa budú iniciovať inovačné zlepšenia v rámci stanovovania cieľov v obci. Informácie o účinnosti a efektívnosti vynakladaných prostriedkov sú nenahraditeľným zdrojom permanentného rozširovania poznatkov v oblasti podpory rozvoja obce.

5.1. Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

V časti 3.2 je uvedený subjekt zodpovedný za realizáciu každej aktivity. Väčšina aktivít je v pôsobnosti obce. Nakoľko sú tieto aktivity rozsiahle a náročné, je potrebné určiť konkrétne osoby či komisie v orgánoch obce, ktoré budú za tieto aktivity riadiť a koordinovať.

V pláne hospodárskeho a sociálneho rozvoja neurčujeme konkrétne mená či posty, nakoľko takéto rozhodnutia je potrebné robiť operatívne.

Je však možné rámcovo určiť kompetencie jednotlivých orgánov obce. Štruktúra organizačného zabezpečenia manažmentu programu je závislá od špecifických podmienok obce. Zastupiteľstvo obce je najvyšší orgán na čele so starostom, má politickú a riadiacu zodpovednosť za plnenie celého programu rozvoja obce.

Obecné zastupiteľstvo prijíma rozhodnutia o postupe realizácie programu, ustanovuje riadiacu skupinu alebo osobu, ktorá bude poverená riadením procesu, schvaľuje návrhy a projekty rozvoja, dojednáva partnerské vzťahy, hodnotí, schvaľuje výsledky a výstupy programu a zabezpečuje jeho realizáciu a rozhoduje o zmenách.

Zastupiteľstvo spracúva, schvaľuje, riadi a pravidelne vyhodnocuje plnenie programu obce. Realizácia programu je vykonávaná na základe projektov. Na realizácii programu sa budú podieľať odborníci a partneri, nakoľko účinnosť plnenia programu je možné zvýšiť len na základe partnerstiev. Okrem podnikateľskej sféry sú vhodnými partnermi, subjekty so skúsenosťami vo sfére čerpania finančných prostriedkov z fondov EÚ.

Implementácia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja je najvhodnejšia prostredníctvom implementačných projektov, ktoré môže obec realizovať sama alebo v spolupráci s externými poradenskými organizáciami. Úlohou implementačného projektu je zaviesť dané opatrenie do praxe a ďalej vykonať potrebné opatrenia, aby sa pokračovalo v práci navrhnutým smerom, alebo priamo zrealizovať opatrenie do jeho úspešného naplnenia cieľov a dosiahnutia programovaného výsledku a stavu.

Organizačné opatrenia špecifikujú nástroje, ktorými bude zabezpečené napĺňanie vytýčených strategických cieľov a zámerov v PHSR a nástroje akým sa strategický dokument dopĺňa a aktualizuje. Je potrebné zabezpečiť inštitucionálne zabezpečenie implementácie konkretizovaných zámerov v jednotlivých oblastiach rozvoja obce. Inštitucionálne hľadisko poskytne informáciu o tom, kto bude realizovať naplnenie vytýčených cieľov a kto ponese zodpovednosť za ich dosiahnutie a splnenie. Zodpovednosť je konkretizovaná v rámci každého jedného plánovaného projektu v obci.

5.2. Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude stálym a dlhodobým procesom zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie. Stabilizovať zásady procesu monitorovania umožní priebežná i etapovitá kontrola realizácie programu. Nevyhnutnou podmienkou monitoringu je organizačné a metodické zabezpečenie riešenia operatívnych problémov a z nich vyplývajúce zmenové riadenie.

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude obsahovať nasledovné činnosti:

- každoročné hodnotenie napĺňania cieľov stanovených v PHSR,
- každoročné spracovanie plánu aktivít na nasledujúce obdobie
- vyhodnotenie dosiahnutých výsledkov ako popis stupňa realizovaných cieľov a opatrení,
- vyhodnotenie dopadov aktivít na občanov dotazníkovou formou a porovnanie s počiatočnými preferenciami občanov pri zostavovaní PHSR.

Uvedené činnosti uskutočnené v procese monitorovania umožnia zhodnotiť postup v realizácii plánovaných úloh. Znamená sledovanie výstupov, financovanie jednotlivých činností, projektov alebo etáp. Monitorovanie sa uskutočňuje prostredníctvom ukazovateľov, ktoré sa vzťahujú na špecifické ciele, objasňujú stav implementácie, výsledkov a dopadov a poukazujú na dosiahnutý vývoj vo vzťahu k finančnému plánu.

Po implementácii bude pracovná skupina plniť aj funkciu monitorovania a hodnotenia. Konkrétne pôjde o sledovanie vývoja, smerovania a zmien vonkajších podmienok v obci, požiadaviek obyvateľov, ako aj požiadavky ďalších cieľových skupín (návštevníkov, investorov a podnikateľov). V procese monitorovania sa zhromažďujú údaje o realizovaných projektoch. Na základy výstupov monitorovania a hodnotenia je potrebné následne uskutočniť aktualizáciu strategických cieľov.

Cieľom monitorovania pracovnými skupinami bude zabezpečiť konzistentné a pravidelné informácie o realizovaných a ukončených projektoch. Vhodným spôsobom na realizáciu monitoringu sú kvantitatívne ukazovatele úspešnosti, ktoré dávajú jednoznačnú odpoveď na stupeň alebo mieru naplnenia projektu v danom časovom období.

Spôsob práce pracovnej skupiny uskutočňujúcej monitorovanie a hodnotenie vyplynie zo samotného charakteru projektu.

Zmyslom procesu hodnotenia je sumarizovať výstupy získané monitorovaním projektov na získanie informácií o účinnosti a efektívnosti vynaložených nákladov. Tieto informácie sa transformujú do monitorovacích a hodnotiacich správ, ktoré sa prerokávajú na zasadnutiach pracovnej skupiny. Proces hodnotenia využíva ako svoje vstupy všetky dáta získavané v procese monitorovania. Výstupom procesu hodnotenia, resp. celého procesu monitorovania a hodnotenia, sú hodnotiace a monitorovacie správy.

Hodnotenie je vykonávané pravidelne za účelom merania efektivity voči cieľom projektov. Vykonáva sa v priebehu realizácie jednotlivých projektov a po ich ukončení. Posudzuje sa hlavne vecná stránka a vzniknuté problémy. Riešenie prioritných problémov sa posudzuje s použitím kritérií voči stanoveným ukazovateľom. Hodnotenie znamená kritické a objektívne overovanie. Plní funkciu spätnej väzby. Hodnotenie sa opiera o monitorovacie činnosti, ktoré mu poskytujú nevyhnutné informácie.

5.3. Harmonogram realizácie

Každá aktivita má v časti 3.2 určený predpokladaný termín realizácie. Dolu uvedené tabuľka sumarizuje harmonogram podľa jednotlivých prioritných oblastí.

Harmonogram realizácie podľa priorit							
prioritná oblasť / rok realizácie	2 007	2 008	2 009	2 010	2 011	2 012	2 013
Podpora trvalo udržateľného rozvoja							
Ochrana životného prostredia							
Investície do občianskej infraštruktúry							
Rozvoj občianskej spoločnosti							
Podpora rozvoja služieb pre obyvateľov							

Časový harmonogram nie je záväzný a bude priebežne aktualizovaný na základe finančnej situácie a rozpočtu obce.

6. Záver

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je spracovaný na báze viacerých dokumentov a v súlade s príslušnými zákonnými predpismi. Časť PHSR je zameraná na komplexnú analýzu v oblastiach ako demografia, nezamestnanosť, hospodársku oblasť, sociálnu a technickú infraštruktúru a iné oblasti, ktoré popisujú a analyzujú súčasný stav v obci, ktorý je detailnejšie rozpracovaný v SWOT analýze popisujúcej silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia. PHSR je dôležitým strategickým, systémovým a koncepčným dokumentom pre zabezpečovanie zásadných aktivít rozvoja v zmysle definovaných cieľov, priorít, opatrení a financovania. Vzhľadom na súčasné postavenie regionálneho rozvoja v rámci Slovenskej republiky, ktorý nevytvára priame nástroje podpory v regiónoch (VÚC), je dokument PHSR účelovo a explicitne zameraný na ciele a priority rozvoja kraja pod. a Národného Strategického referenčného Rámca so zameraním na roky 2007 - 2013. Sleduje sa tým najmä možnosť využívania nástrojov pomoci EÚ, to znamená využitie štrukturálnych fondov a kohézneho fondu. Vykonateľnosť PHSR bude závislá od mnohých faktorov, predovšetkým od schopnosti zainteresovaných subjektov vypracovávať a predkladať príslušným ústredným riadiacim orgánom a ich sprostredkujúcim implementačným agentúram také projekty, ktoré budú konkurencieschopné. Veľký význam pre realizovanie jednotlivých opatrení a aktivít definovaných v PHSR bude mať úroveň riadenia a koordinácie celého procesu prípravy projektov a ich presadzovania na národnej úrovni. Program je potrebné hodnotiť ako dokument otvorený, ktorý môžu orgány obce priebežne doplňovať a o nové aktivity, respektíve vypúšťať tie opatrenia, ktorých realizácia nie je v možnostiach obce.

Nástrojom pre naplnenie úloh vyplývajúcich z Národného plánu regionálneho rozvoja SR je PHSR ako základný programovací dokument pre uskutočňovanie regionálnej politiky ako aj základný rámec pre budúce projekty, v oblasti znižovania regionálnych disparít. Program zároveň odráža aj nový spôsob spolupráce s EÚ založenej na princípoch partnerstva, otvorenosti, subsidiarity a hospodárskej a sociálnej súdržnosti na úseku regionálneho rozvoja. Hlavnou myšlienkou tohto dokumentu je zlepšovať kvalitu života občanov a sociálnu súdržnosť spoločnosti, najmä vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a tvorbu pracovných príležitostí, presadzovať koncept trvalo udržateľného rozvoja.